

BUDA-PESTA

8 Juniu st. v.
20 Juniu st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 23.

Anulu XI.

1875.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Jorgu de la Sadagura.

— Comedia in trei acte. —

(Urmare.)

Actulu III.

Actulu se petrece la mosi'a lui Gangu.

Teatrulu represinta o piatia de satu; in stang'a o crisma cu loviti dinainte; doi stêlpi mari de lemnu pentru exercitiile acrobatice ale lui kleine Schwabe; in drépt'a unu scrânciobu; in fundu satulu.

SCEN'A I.

Tierani si tierance (jucandu hor'a.)

Éta hor'a se pornesce
Sub stejaru la radecina;
Éta hor'a se 'nvêrtesce,
Vina, puico, vina!

Mi-am pusu flori la pelería,
Mi-am pusu flori, mi-am pusu margele,
Sè cauti veselu cu mandria,
Puicutiu, la ele!

Sânt satulu de biruri grele
Si de plugu si de lopata,
De ciocoi, de zapcele
Si de sapa lata.

Dati copli intr'o lovire,
Sè vuesa 'n fundu pamentulu;
Lumea 'ntréga sè se mire '
Si Dumnedieu santulu!

SCEN'A II.

Cei dinainte, *Jorgu*.

(*Jorgu* intra prin drépt'a in costumu de vrajitoru, tieranii spariati fugu in crisma, strigandu: Éca dracu, mei! éca dracu!)

Jorgu (catra tierani.) Nu fugiti, ómeni buni, cà dór' nu-su Scaraotichi!... Candu vré draculu sè muncésca ómenii, elu se face judecatoru séu ispravnicu... Au fugitu!... s'au dusu!... Asiá fugu toti cei ce me 'ntelnescu. Éta-me-su in sfirsitu si siarlatanu... De patru luni de dfile alergu acum din satu in satu, si dau reprezentantii acrobatice... Eu, *Jorgu Damieanu!*... Si ce draculu erá sè facu? Candu m'a gasitu mosiulu meu in blastematulu celu de ciasornicu, si-candu m'a datu pe man'a comisariloru, erá sè 'nebunescu; inse m'am smuncitu voinicesce din ghiarale ce me prinsesera de gátu; mi-am luatú calcâile de-a umere, si m'am dusu, m'am dusu, m'am dusu pan' ce m'am vediutu departe de capitalia, si de Iticu si Agía, si mai alesu de stahí'a cea de Gahitia. Atunci am intratu intr'o crisma ca sè me odihnescu!... Candu in crisma, ca sè vedu? ... pe *Herr von kleine Schwabe!* ... unu

némtiu ce cunoscusem la Sadagura, si care se ducea la Iasi, cá sè dee reprezentantii gimnastice . . . De odata mi-tresnesce prin capu o idea de cele cornorate . . . Me apropíu de ném-tiulu meu si i dicu: „Mei, siontiule . . . deschide-ti urechile 'n patru la glasulu adevéruului . . . Tu te duci la Iasi, cá sè arati locuitoriloru lui, cá scíi sè te dai de-a tumb'a, si cá poti ridicá multe oci de bere si de feru? . . . Sermane cartoflariule! Nu scíi, cá acolo sunt acrobati, care potu sè-ti fía professori in mestesiugulu paia-tiloru! . . . Tu poti, de pilda, ridicá 50 séu 80 de oca de feru; ér acolo sînt voinici care umfla stări intregi! Tu scíi sè te dai peste capu; ér acolo sînt paiati, care scíu a se dá, nu numai ei insi-si de-a tumb'a, dar a dá si pe altii peste capu! . . . Nu-ti cercá noroculu in Iasi, nefericitule siontiu! cá-i murí de fóme . . . Vin' mai bine cu mine, si haideti amendoi sè facemu o asociatia, pentru ca sè speculámu nevinovati'a provincialiloru . . . Tu te-i face, cá-mi esti robu, si eu te-oíu aratá peste totu loculu, ca pe-unu selbaticu din Americ'a . . . Ii vedé, câtu de bine-i fi primitu sub numele de selbaticu, intr'o epoca cá acést'a mai alesu, unde ómenii civilisati sunt socotiti de nebuni!“ Ném-tiulu meu se uitá la mine, ca o brósca la sóre, si 'n sfirsitu a primitu . . . De atunci, slava Domnului, ne curge bine laptele 'n pasatu! . . . Nu-i satu unde sè nu cástigámu câte 50 de óue si câte 10 pui de gaina . . . Sè traiésca siarlata-nismulu! . . . Elu si aurulu sunt domnitorii vécului! . . . Cine scíe, déca prin ajutoriulu lui, nu voiu ajunge unu omu insemnatu? . . . Póte sè me facu vr'unu printiu . . . de Sadagura . . . (vediendu pe kleine Schwabe.) Éca si *baronu von kleine Schwabe!* . . . Bre! . . . posomoritu-i!

SCEN'A III.

Jorgu, Svabe (intra prin drépt'a fórte posomoritu.)

Jorgu. Ce ai, mei ném-tiule, de ti ai sbêrcitu sprincenile?

Svabe. Am superar la mim'a. (oftéza.)

Jorgu. Nu cumva te-a innecatu vr'o cartofla? . . . Trage o stacana de bere, cá ti-a trece.

Svabe. O! *niks Erdäpfel!* Mi-am adusu a minte de unu madamu ce am iubitu la Czer-novitz.

Jorgu. Ce erá? spelatoritia séu bucataritia?

Svabe. *Terteifel!* Spelatoritiu! . . . *Nein* . . . unu madamu de la *Moldau*.

Jorgu. Ce spui, siontiule? . . . de la noi? . . . Cum o chiamá?

Svabe. *Gahizen.*

Jorgu. Gahitia Rosmarinoviei póte?

Svabe. *Mein Gott!* . . . o cunosci?

Jorgu (in parte.) Hahaha! . . . Aista-i grafulu celu vestitu, despre care mi-rodea urechile cucón'a Gahitia? Hahaha!

Svabe (maniosu.) Ce ridi, domnule? . . . *Ich bin baron.*

Jorgu. Nu te bosumflá, siontiule . . . Én spune-mi: Gahitia te iubiá?

Svabe. O ja! . . . si eu pe dinsu o iubiam mai multu dechitu celu mai bunu *Bier in Oesterreich.*

Jorgu (in parte.) Mi-vine o idea . . . (tare) Mei, ném-tiule, ce-ai dice, déca te-asiu insurá cu Gahitia?

Svabe. *Vai mir!* te-asiu invetiá ciubotarí'a.

Jorgu. Tine-o pentru tine! . . . Si du-te-acum de te gatesce, ca sè incepemu represintati'a! . . . Mai pe urma ti-fagaduescu, sè te punu la cale.

Svabe. O! *ich danke!* (ese prin drépt'a.)

SCEN'A IV.

Jorgu. Auditu-ai din partea Gahitiei? . . . Sè se dragostésca . . . cu cine? cu svabulu meu! . . . Me mirám eu de ce-i erá asiá de draga tiér'a nemiésca? . . . Ar avé hazu sè-i insoru . . . Dar . . . cu chipulu acést'a scapu pentru totu-de-una de Gahitia, cu tóte c'am numitu-o angeru *tutelaire* . . . Sè te ferésca Dumnedieu de angéri, candu se 'ndracescu de-ti stau napuste!

SCEN'A V.

Jorgu, tieranti (esindu din crisma.)

Jorgu. Veniti, ómeni buni . . . nu ve temeti . . . veniti mai aprópe, cá dór' nu-sá priveghiatoru . . . si eu sînt omu pamenteanu ca si voi! . . . Auditu-ati de vestitulu *Cocus Mocus imperator*, ce-a sositu acum din America, aducêndu cu dinsulu unu omu selbaticu?

Tieranii. Ba nu, giupane.

Jorgu. Eu sînt acelu vestitu vrajitoru! . . . si scíu sè prorocescu totu ce are sè se 'ntemple peste dóue sute de ani.

Tieranii. Én audi pozna si minune!

Jorgu. Déca vreti, ve potu spune la fíacare ce-o sè patiésca pana mani . . . dar findu cá nu vreti, apoi voiu aretá omulu celu selbaticu, care mananca focu si bé smóla clocotita . . . Hai, duceti-ve de dati de scire stapaniloru

vostri si tuturoru boieriloru vecini, ca sè alerge degraba aici, sè véda minunea minuniloru! (in parte) Minciun'a minciuniloru. (Câti-va tierani esu.) Nu uitati inse a le spune, ca sè aduca svantihî fara borta si galbini netaieti, pentru ca sè cerce ei insi-si cu ce placere selbaticulu mananca bani . . . Eu me duc sè me gatescu; dar ve insciintiezu sè nu cascade gur'a pré tare de mirare, pentru cà selbaticulu are patima pe guri cascade. (Ese prin stang'a.)

SCEN'A VI.

Câti-va tierani si tierance.

Unu tieranu. Ati auditu, mei? . . . dîce cà bé smóla!

Altu tieranu. Mari, las' mei Ioane, nu mai crede . . . Minciun'a nemtiésca, ca si cea boierésca, trece 'n tier'a unгурésca . . . scîi vorb'a ceea . . .

Celu d'antâiu. Ba dieu, mai scîi ce? . . . Nemtii istia sînt cu dracu . . .

Celu d'alu doile. Póte de-acea i si ie dracu pan' in sîrsitu.

SCEN'A VII.

Tieranii toti, Gângu, Damieanu, prieteni.

(Intra toti prin stang'a.)

Damieanu. Ce dîceti, mei prostiloru, de *Cocus Mocus* si de selbaticu? . . . unde-i? sè-lu vedu si eu cum mananca focu si bé smóla clocotita? . . . audi pozna, mei Gângule?

Gângu. Cine? Elenutia? . . . serman'a! . . . tóta diu'a plange de candu a aflatu, cà si-a perdutu pe Jorgu, logodniculu ei.

Damieanu. Nu-mi mai pomení de elu, cà me superu.

Gângu. Ei; da si tu te-ai aretatu pré aspru . . . ce dracu! . . . Jorgu-i tineru si trebue sè-i iertâmu, déca-i sburda inim'a . . . Ada-ti a minte ce faceamu noi candu eramu de vêrst'a lui . . . candu beamu vut'e a in fesuri si 'n pucii cucóneloru . . .

Damieanu. Fórte bine; dar pentru ce sè me 'nsiele? . . . de ce sè-si lepede numele tatani-seu? . . . de ce sè faca datorí ca unu boieriu mare? . . . Audi! . . . *monsíu* Rosmarinovicí si nu Damieanu! . . . ast'a, frate, nu i-oiu iertá-o nici odata . . . Cine se rusínéza de numele tatani-seu, nu merita sè fia nici omu! . . . De-acea l'am lasatu si eu pe manile comissariloru . . . dór' i s'a mai liniscí sangele siedíendu câta-va vreme la recóre.

Gângu. Audu? . . . sè se 'mpusce? . . . mai scîi ce? . . . Ea! . . . se póte . . . Tineriloru de astadi nu le pré suffi 'n borsiu . . .

Damieanu. Ce vorbesci, surdule, de 'mpuscatu? . . . Elu . . . Jorgu! . . . Ba sè ferésca Dumnedieu! . . . Audi? . . . Gugulea mosiului! . . . sè-lu ferésca Dumnedieu! (Se preambila turburatu.)

Unu tieranu. Cucóne Enaki, s'aude o posta.

Damieanu. Cine sè fia?

Kiulafoglu (in culise.) *Ma stato* (de stai) Zoitia, psihimu, se vino si eu, tie fuzi asa iute? ca o capritia?

Damieanu. Ii comisulu Agamemnon . . .

SCEN'A VIII.

Cei de nainte, *Zoitia Kiulafoglu*, (urmaritu de unu slugitoru ce-i tine ciubuculu.)

Kiulafoglu. E! *natos* si veru Enaki! *Ma* cum de intilnecco aitie?

Damieanu. Da dta, *arhon* comise, de unde si pana unde? . . . Éca si cucón'a Zoitia! . . . Sarutu manile, cucóna Zoitia.

Kiulafoglu. *Ego* sinto ispravnicos *telos panton!* (in fine) . . . cu mil'a lui Dimnedieu m'am facuto ispravnicosu la tinutulu atiest'a; *ke* acum vinu de la Iasi ca se mi sui pe scaunu ispravnicéi! . . . Am munatu totoresce! . . . Adeca chindu disu tataresce, *eti* (asiá) vine vorb'a, *dioti* (fiindu cà) caii de potita nu mergo niti ca vintulu, niti ca ghindulu, *ma* ca . . . nu stiu tie . . . Deziaba suruzii . . . *dos tu ke dos tu* (dà-i si dà-i) cu *harapnico!* (biciu mare) dimialoru din pasu nu ese . . . din pricin'a *ke* nu stiu care filosofos a dis'o: intietu merzi, mai departe azunzi! . . . Se vede che atielu, filosofos nu se facuse niti odata ispravnicos . . . Hahaha . . . *Ma* se nu spuneti, ma rogo, che am riso de potite, pentru che ma cam temo de chihai (staroste de surugiu.)

Damieanu. N'oi frica, *arhon* comise . . . La noi ce intr'o p'o urechia, ese pe alt'a.

Kiulafoglu. Nu de alt'a, *file* (amice,) *ma* fiindu che sinto ispravnicos . . . intielezi . . . Chindu nu eram in sluzba, aveam tóta voi'a se racnesco . . . si racniam chit septe, *dioti* eram patriotis. *Patrid'a* (patri'a) frate! . . . altu cuvintu nu-mi esea din gur'a . . . *omos tora* (inse acum) . . . intielezi!

Damieanu. Da cum nu? . . . lupulu candu vré sè se apropie de turma, latra ca canii pân' ce prinde ói'a.

Kiulafoglu. Sss! . . . *sas parakalo!* (ve rogu,) frate . . . nu vedi che sinto ispravnicos? . . . *ma* se lasemo ast'a . . . Spune-mi unde *ma* gasesco, si cum se fatie de te intilnesco aiti linga potita, in mizloco drumului?

Damieanu. Aici suntemu la mosi'a lui Gângu, unde amu venitu de vr'o dóue dile, ca sè serbâmu diu'a Marghioliti.

Kiulafoglu. Pios (cine)? . . . Ghingos?

Damieanu. Nu-lu cunoseci? . . . Éta-lu!

Kiulafoglu (cu unu aeru de protectie.) A! . . . *Arhon* Ghingos, mi pare bine, mi pare bine . . .

Gângu. Câte fâlci? . . . numai patru sute.

Kiulafoglu (lui *Damieanu* incetu.) Se vede che are podagr'a la urechi, *arhón* Ghingos. (ride.)

Damieanu. Norocire pentru dinsulu, cà n'aude tóte dobitocíile ce dícu unii si altii.

Zoitia. Frate, dta stai la vorba, si biét'a cucóna Gahitia ne-ascépta 'n trasura.

Kiulafoglu. Las'o se astepte.

Damieanu. Ce díci, cucóna *Zoitia*, Gahitia-i cu dvóstre.

Kiulafoglu. *Ncski*, fratico . . . I cucón'a Gahitia ne-a rugato, chindu ne-amu pornito de la Iasi, cá s'o luámu cu noi, *ke* s'o adutiemu inapoi la cas'a dimisale . . . *Ma* tie nebun'a *hira* (dómna)! . . . A! . . . *me sinhorese* (me iérta . . . uitasem che ti-este nepotíca . . . Hahaha.

Damieanu. Lasa siag'a, *arhon* comise, cà me superu.

Kiulafoglu. Tie berbanto! Se ne insale, si pe *Zoitia*, si pe mine, si pe dta, si pe toti! . . . *Ti puskis!* (ce strengaru)! *Ma pes mu*, tie ai mai facuto cu elu? . . . P'ai scoso de la adzia?

Damieanu. Da nici n'am gânditu. (Se aude in culis'a din drépt'a trimbitie si o doba.)

Kiulafoglu. Tie este ast'a? Nu vine ore vre o urdie de turti?

Damieanu. Nu te teme! . . . Se vede, cà totu ti-aduci a minte de Sculeni.

Kiulafoglu. *Katergari!* (strengaru) . . . Hahaha!

(Finea va urmá.)

V. Alesandri.

Filomel'a, ros'a si vioric'a.

rin pomii din gradina

Oftéza si suspina

Cu lacrimi angeresci

O dulce filomela:

„Ah! sórte multu crudela,

Grozavu me asupresci!

Am glasu de voluptate
Ce' ncanta si strabate
Acestu ferice plaiu;
A mea marétia lira
Candu suna: o admira
Chiar angerii din raiu!..

Dar vai! colórea-mi sura
E trista si obscura,
Si 'ntuneca — alu meu graiu . . .
De ce nu-mi dai o! sóre
Colori stralucitórie,
Ca roseloru de maiu?..“

* * *
Sub pomii din gradina
Oftéza si suspina
Cu lacrima ceresci
O rosa parfumata:
„Ah! sórte blastemata!
Crudelu me asupresci!..“

Am sóre. róua dulce,
Profumu, ce 'n sinu aduce
Dragi visuri de amoru;
Si am . . . si am colóre
Pompósa, lucitória,
Ca faci'a dioriloru!..

Dar ce folosu de tóte?
Cà-ci pentru mine-i mórte
Vesmentulu meu pomposu!..
De ce nu-mi dati o, stele!
Cá dulcei filomele —
Unu glasu melodiosu?..“

* * *
In érb'a din gradina
Suride — nu suspina —
O draga viorea:
In pompa si marire
Se afle fericire:
Nebunu e cine vré!

Eu nu am dela sóre
Colori stralucitórie,
Si glasu melodiosu:
Dar am in sinu-mi pace,
Si totu ce vedu, me face
Sè ducu unu traiu voiosu.

Gradin'a e placuta,
Zefirii me saruta,

Albine me iubescu ;
 Alu meu mirosu si nume
 La toti e dragu : si 'n lume
 Mai multu cu nu dorescu ... "

Petru Dulfu.

O anima.

— Novela de Teresia Ramlau. —

(Urmare.)

Nu-si perdù inca simtirile, candu fu transportatu acasa, si cu tóta durerea sa totu-si nu mai cu mine se ocupá.

Fiindu-cà prin agenti sei i se facù cunoscuta locuinti'a si despre ból'a mea, si desperarea si parerea de reu i adusera mórtea.

Matusi'a mea ajunse a-mi cunósce totu trecutul, inainte de a i-lu revelá contele, fiendu-cà eu in deliru povestii tóte.

Ceea ce me rusînà adancu a fostu, cà contele in parerea sa de reu me numì mosceni-tórea averii sale.

Propusulu meu erá inse nestramutabila de a nu primi ninic'a. Prin jurnale am chiamatu pre toti consangeni contelei si ai Nataliei, fi li-am impartitu tóta averea, retienendu pentru mine numai acea, cà dupa mórte sè me asiedie langa Natali'a.

Istori'a mea, scumpulu meu Valdemar, sè apropia de fine; numai pucine am sè mai adaugu.

De atunci am remasu nedespartit'a ingritória a matusiei betranesi bolnave, si cu doi ani inainte inchisei ochii si ei spre repausulu eternu.

Dupa mórtea ei mi-am propusu a duce o viétia retrasa. Fiindu-cà nu putui face pretensiune la bucurfile lumei acestei'a nici nu m'am mai intorsu la ea. Singur'a mea aplecare a fostu, a face incercári in literatura, si spre acést'a m'am destinatu. La aducerea aminte de Natali'a se resuscitá in mine si amorulu catra musica, si asiá, Valdemaru, ajunsei a te cunósce pre dta.

Dulceti'a pabei ér mi-cuprinse sufletulu. Curatieni'a animei dtale me apropiá mai tare de dta, si pentru antái'a-óra — neintrebandu de ratiune — deveniramu mai intimi! decátu cum trebue sè fia unu invetiatoriu catra invetiacei'a s'a. Cu gróza am trebuitu sè observu, cà acestu teneru me iubese.

— Si cà tu inca me iubesci! — strigà Valdemaru, imbratfisiandu cu triumfu amant'a sa. Ea inse se retrase superata.

— Valdemar! — dise ea tristu, — am perdutu eu prin trecutul meu in ochii dtale? Acuma, fiindu-cà scfi, cine sum, me pretiuesci mai pucinu. O! scieam eu acest'a, — continuà ea cu unu suspinu profundu, — cà prin acést'a voi perde inaintea dtale. Mai inainte vedeai in mine o regina, si acuma éta cà ai gasitu o cer-sitória. —

Asiá a trebuitu inse sè fia. Voi ai se scfi acelu „pentru-ce“ a-lu despartirii nóstre, — acuma éta ti-lam revelatu. Mergeti acuma felicitările mele sè te urmeze! Ea — si întórse faci'a, si si-ascundea lacrimile.

— Eu sè te parasescu, Eleno? — strigà Valdemaru. Nici odata. Mi-ai impartasitu crudele suferintie, cari nu mi-ai spusu necesitatea despartirii nóstre.

Ce ne impedeca de a fi la olalta?

Nu esti libera, si acelu misielu nu-e mortu? Dici cà vedeam? mai inainte in Dta e regina? Déca mai inainte vedeam o regina, acuma, vedu o dieitate, unu angeru, care a suferitu, si scie sè pricépa suferintiele omenesci.

Eleno! — strigà elu, si cu tóta esaltarea junetiei se aruncà la peciórele ei, — ti-dicu nu me respinge, cà-ci nu potu trai fara dta.

Ea lu-redicá in susu la sine, ochii loru se intalnira, unu momentu fericitu le imbetá simtirile, ea pausà la anima lui.

Dar se smulse ér din braciele lui. — Vai de mine ce am facutu? — strigà ea. Du-te, nefericitule, du-te, si me uita! — ea se intrepruse, si cadìu pe unu fotelu.

— Acum, Eleno nu mai ai dreptu sè-mi repetiesci acést'a. Tu esti a mea.

Braciele mele te-au cuprinsu, si bataliele anemei tale mi-au pusu, cà me iubesci, — dise Valdemar esaltatu si privindu ochii ei. —

— Nu, nici odata, eu nu te iubescu, nu trebue sè te iubescu — dise ea desperata, — si nici tu nu trebue sè me iubesci.

Dupa aceea cercandu a-si vení in ori, — continuà :

— Déca te-asiiu iubi, ti-asiiu spune — nu sciu dieu eu, si cà simtiementulu dtale e amoru séu ba? inca nu e siguru. Pentru ce sè ne stricàm vinatoriulu, insielandu-ne? Taci, scumpulu meu amicu lasa-me sè gatu! Ti-am enaratu ce am suferitu, fara a-ti puté spune, cà priviri afunde am facutu in anim'a omenésca, cum din unu singuru barbatu am studiatu totu

secsulu loru, inse prin acést'a am imbetranitu fôrte, si mi-am intrecutu anii etâtii.

— Eleno! sciu ce voiesci sè-dici. Dta te indoesci despre amorulu meu, si pentru acésta voiesci sè-mi refuzi alu dtale. Ce dovedí sè-ti dau? Esaminéza-mi anim'a! Aidi sè facemu o legatura, si timpulu ti-va imprasciá suspitiu-nea! — dîse Valdemar rogandu-se.

Elen'a se luptá de siguru cu unu mare propusu, intorcandu-se catra tinerulu inse, faci'a ei ér aperù liniscita.

— Valdemaru! — dîse ea, — ai pronun-
ciatu cuventulu „esaminare“ si prin acest'a ai aretatu o cale sigura de a ne cunósce animele. Fiindu cà nu voiesci, sè'te despartiesci de mine, atunci dar' sè facemu o legatura. Trei ani ti-voiu fi amic'a sor'a si necunoscut'a-ti si de astadi in trei ani la acest'a óra sè fia momen-
tulu decidiatoriu, care, séu sè ne impreune, séu sè ne desparta pentru tóta viéti'a, cà-ci atunci animele nóstre esaminate ne voru spune ade-
verulu, ce simtîmu unulu catra altulu. Déca ne voru spune, cà a fostu o ratacire aceea, ce cre-
deámu noi cà-i amoru, atuncea ne vomu des-
parti!

— Eleno, — strigà Valdemaru, — ér mi-
redai viéti'a. Asiá dar potu sè te vedu, sè fiu in
giurulu teu si sè te consideru de a mea. O asiá
legatura esaminatória e divina.

In acesti trei ani me voiu încercá a-mi
apropiá pentru totu-de-una pe regin'a mea la
mine.

Cu ochii stralucindu, cu surisulu pe bu-
die cautà Elena la amantulu ei, si candu
o imbracisiá, de asta-data, disparura dina-
inte-i trecutu si venitoriu, numai presinti'a
fericirii o simtiá. Cá o copila se lasà pe bra-
tiele lui: Ea nu se retrase de sarutarea ce i
se apesà pre ochi, frunte si gura; ea erá in o
tiéra necunoscuta, intr'unu paradisu, in care
nu-i iertatu sè intre dureri si suferintie.

Ratiunea trebù sè se retraga dinaintea
fantasiei, si imagini rapitòrie: cà-ci ea iubiá.

Vai, de asiu puté depune pén'a si cu a-
cést'a imagine sè parasescu pre acesti fericiti!
Nu-mi este inse iertatu.

Trebue sè ducu cu dinsii mai departe, si
sè tragu perdéu'a preste acésta imagine; tre-
bue sè o lasu sè dispara cà unu spectru de
colori. Asiá poftesce timpulu, care aduce cu sine
nestatornici'a si asiá trebue sè pasiescu mai
departe repetindu cuventulu: eternitatea nu
se unesce cu tempulu.

Erá o di frumósá si limpede de véra. Nici
unu ventu nu clatiná aerulu. Tóte respirau
bucuriá si placere; numai locuitórea casei, la
a-carei ferésta se aflá teiulu celu mare, care ér
leganá paseri cantatórie pe ramii sei, zacea
pe ascernutulu ei si acceptá o minune —
mórtea, — care nu voiá sè vina, ci o lasá in
tortur'a acestei vieti, si si-batea jocu de dure-
rile ei.

Elena Orlau erá acést'a care se luptá cu
amoru si parasire. Treiani trecura, si 17 Júnii
erá aci.

Valdemar i tramise Elenei donuri frumóse
la diu'a onomastica, elu inse nu grabí a se pre-
sintá la ór'a hotarita, spre a impreuná anime-
le esaminate intr'o legatura cterna de amoru,
cu frumós'a Lind'a Heine, alu careia profesore
erá de curendu. Elu se escusà Elenei prin unu
biletu, cà nu póte vení precisu, si Elena udà
cu lacremi acestu biletu, si cu lacremile ei
sterse literile.

Timpulu adevèrì, ceea ce spunea ratiu-
nea: Valdemaru va incetá odata de a o iubi.
Ratiunea o preparà spre timpulu acest'a, ani-
m'a inse nu vré sè bage in séma logic'a ratiu-
nii, dar ea vré, si trebue sè-lu parasésca, si
sè-lu insiele, cá sè fia fericitu.

Anim'a ei nu avea trebuintia de esami-
nare. Amoru ei prin ani nici nu scadea, nici
nu se adaugea.

Jumetate din viétiá — si-ar fi datu, nu-
mai sè póta posiede pe Valdemaru, inse cà
sè-lu scia fericitu, si-ar fi versatu sangele in
picuri.

Asiá ea cunoscù, cà Valdemar se întórse
catra Linda Heine, cea de 16 ani, fét'a ban-
chierului celui mai avutu, care nu punea nici
o pedeca fericirii ficei sale.

Valdemar nu se despartise cu totulu de
Elena, dar nu i mai erá necesaria.

Orele, cari le petrecea cu capriciós'a Lin-
da, i imbetau simtirile, pe candu in apropiarea
Elenei; care totu-de-una erá seriósá si plina
de amoru, câte odata deviniá confusu.

S'a datu mominte, candu i admirá spiri-
tulu celu luminatu, dar nu-i putea urmá inal-
timea, candu dorea glumele Lindei, cari le
intielegea.

Asiá sè luptá între dóue fintie atátu de
diverse, si cu tóte aceste amendóue i erau
scumpe.

Acésta lupta, care lu-facù palidu si bol-
navu o simtiá si Elena mai multu decátu din-
sulu. Elu trebuiá sè fia fericitu, acést'a — si a
propusu-o, dar anim'a i se franse la acést'a.

In urma si-invinse durerea, si cu cătu se apropià mai tare ór'a decidiatória, cu atātu mai determinata si firma i erá vointi'a.

Se redicà de pe patulu ei, si incepù a-si face toalet'a mai cu ingrigire cá nici odata, si ordinà perulu seu celu frumosu blondinu. Inse pe candu inaintea oglindei vol a-si astringe budiele descolate la unu surisu, i se ivira fara veste dóue lacrimi mari in ochi.

Atunci audi nescce pasi binecunoscuti, si intr'unu momentu punendu si o mana la anima, cu cealalta — si sterse din ochi tradatorii picuri.

Si ci stara facia in facia, cautara unulu la altulu, animele loru bateau mai tare cá nici odata — dar nu se imbratisiara.

— Valdemar! — dise Elena, — punendu-si linu man'a pe umerulu lui, acum trei ani n'ai avutu girlanda pentru mine, si candu ti-am cerutu una, nu mi-ai datu-o. Voi ai sè scii acelu „pentru ce“ alu despartirii nóstre, si enarandu-ti istori'a mea, ai disu, cá in trecutul meu nu se afla nici unu motivu de despartire. Asta-di sè te indetulescu. Trei ani de esaminare in'au facutu a-mi cunósce anim'a. Valdemar, nu te iubescu, eu nu potu fi fericita unindu-me cu tine!

— Nu? — intrebà Valdemar cu anim'a usiurata. — Eleno! me insieli, eu nu-ti potu crede.

— Ai auditu sè-ti fi spusu vre-odata unu neadeveru? — intrebà Elena, si continuà ridiendu amenintiandu-lu cu degetulu: De altumintre, bunulu meu Valdemar e si asediatu. Mic'a Linda lu-va conduce in imperati'a ei, si catanele ei de flori lu-voru face celu mai fericitu intre muritori.

— Eleno! — replicà Valdemar cugetendu-se, — nu se póte. Nu me potu pricepe. Tu totu-de-una mi-ai descriu diu'a acést'a cá un'a din cele mai frumóse, cá ai sè-mi ffi consórta, si acuma vorbesci de despartire, cu tóte cá scii cá eu te iubescu.

— Valdemar! — dîse Elena seriosu, — pentru antâia-óra ti-petezi anim'a cea curata cu unu neadeveru. Sè nu ne despartimu nemangaiati si nesiguri despre animele nóstre! Simpathi'a ta catra mine a fostu numai capriciu, a mea catra tine o idea imaginata, o ratacire. Trecutul meu a sboratu pré aprópe de mine, elu a atinsu anim'a acést'a pré tare, decātu sè fi mai remasu intr'ins'a fericire si amoru pentru unu barbatu. Ceea ce mi-a mai remasu, a fostu dorulu de sciintia, si spre a puté urmarí scopulu acést'a, am acceptatu nu-

mai diu'a de asta-di, cáci voi sè facu o caletozia, care póte sè dureze multu timpu, si care are sè me apropia de scopu. Audi cá mi-a sositu trasur'a? Me ducu de-aici. Adio, scumpulu meu Valdemar, pentru a dóu'a óra iesu in lume.

Iute, si-luà mantel'a si palari'a si pasi catra usia. Atnci se descceptà Valdemar ca din unu visu incurcatu, vediendu-o cá pléca ea, care a fostu idealulu, dieitatea lui cea viua. In momentulu acel'a uitase de Linda si de totu...

Se aruncà la picioarele ei si i imbratisà genunchii.

— Eleno! — dise, — nu poti sè te duci, nu trebue sè me parasesci; cum sè respiru eu fara de apropiarea ta? cum sè traiescu eu fara tine?

Ea se oprì, ochii loru se intalnira, bratiile lui se deschisera, ea cadìu la peptulu lui. Simtindu inse, cá ér i vine slabitiunea, se redicà si:

— Acum adio, — dise desfacèndu-se din bratiile lui.

— Si eu se te vedu mergèndu asiá, sè nu mai audu nici odata nimica de la tine; sè nu sciu nici odata unde te duci? — intrebà Valdemar ca scosu din minte, alergandu in urm'a ei.

— Vei audi despre mine, iubitul meu Valdemar! dar numai atunci, candu voi fi ajunsu la portu, inse care acuma e inca departe de mine, si eu aceste cuvinte se grabì pe trepte.

Numai odata — si-intórse capulu, si trasur'a plecà.

Elena si Valdemar se despartîra pentru totu-de-una.

~~~~~

Cu bucuria vestesce priveghitóraa vér'a. Cete de preumblatori esu la largulu campului. O viétia vesela domnesce la miculu localu de scalde „Arau“, si fia-care otelu erá plinu de óspeti, pe cari i adunase aici vér'a cea frumósa.

Separatu de tóta cealalta socetate se preumblà unu domnu singuru pe alea. Elu erá cam de vre-o 30 ani; trebuia sè o scie cine-va acést'a, cá-ci cautatur'a lui cea seriósá lu-aretá mai betranu, si prevestea, cá anii lui nu se strecurara in pace preste dinsulu.

(Va urmá.)

~~~~~

Diorile.*)

— Datine populare. —

Motto : „Iubimu, ce posedemu,
Dorimu, ce nu avemu !“*Schiller.*

Da ! Ne mandrimu cu ceea ce posedemu, dara sè
nisuimu, sè mai cascigàmu, cà-ci inca multe nu avemu.

Pe langa multe insusiri frumóse, ereditate de la
strabuni, avemu si unu margaritariu, o pétra nestimata,
pana mai de curundu putinu pretiuuta.

Avemu poesi'a si datinele poporului nostru, pline
de nobletie, de idei inalte si de origine stravechia.

Vomu comite grele pecate, déca vomu dá datinele
poporale uitării ; cà-ci prin perderea datineloru stramo-
siesci fórté multu perdemu din caracteristic'a nóstra na-
tiunala, din puterea si virtutea romanésca.

Nu voiú sè atingu aci poesi'a si datinele populare
preste totu ; cà-ci si timpulu de care dispunu, si modes-
tele mele puteri spirituale, mi-denéga spriginulu rece-
rutu : me marginescu deci numai la unu soiu alu poe-
siei populare, mai putinu cunoscutu, si asiá mai putinu
tradatu dupa cerintia. Voiú vorbí despre „Strigatulu
dioriloru“, poesia cantata la morti.

Cocosiulu a cantatu a trei'a óra ; fautasmele nop-
turne s'au retrasu in locuintiele loru tainice ; miliardele
de stele au inceputu a galfedi si un'a dupa alt'a a dis-
paré de pre bólt'a senina.

Fiintiele vegetabile in putine clipite se voru des-
ceptá, si voru incepe a alergá care-si dupa desti-
nulu seu.

In acestu timpu tainicu deodata o melodia doiósa
despica aerulu, si, leganata de zefirulu diminettii, atinge
audiulu omenimei, conturba liniscea noptii, alunga dul-
cile visuri ale diminettii, si descépta in peptulu asculta-
toriulu o schinteia divina, o compatimire.

Melodi'a e cunoscuta locuitoriloru, melodi'a e tris-
ta, petrundietória, si tragana a doiosia.

Inaintea unei casutii sunt adunate nóue femei
cantatórie, nóue animi plangatórie.

Tóte intr'o grupa intóna armoniosu canteculu
cunoscutu la romanii tiereni ; — ele „striga diorile,“ sè
ajute unei fintie iubite, sè o descepte, „cà diorile s'au
versatu si ea nu s'a desceptatu“, séu sè o conduca la o
locuintia eterna, unde nu este reutate, unde nu este in-
triga degradatória, nu sunt suspine, nu lacrimi de du-
rere, ci viétia eterna.

Poesi'a poporala in genere are unu farmecu puter-
nicu, ce rapesce animile pre nesimtite, si te aventa in
sfere divine.

Doinele populare canta dulce de iubire ; baladele
ti-descépta eroismu ; éra „diorile“ cu melodi'a loru sfa-
sietória ti-storeu lacrimi de durere, de compatimire
pentru celu mortu si pentru cei remasi nemangaiati.

Nu mai femeii romane, numai romancutiei, poeti-
ca la statura si factura si cu simtiu nobilu in peptu,
i e cu potintia a compune asiá maestrosu, asiá dulce si
poeticu pre clipita dupa impregiurári familiare a mor-
tului, o poesia asiá precum mi-am cáscigatu eu urma
tórielle .

*) S'a cetitu in siedinti'a publica a societatii „Petru
Maioru“, la 2 aprile st. n. 1874.

Diorii.*)

(Cantate la morti.)

I.

Scóla-mi-te, scóla !
Sorióra draga
Scóla de te róga,
L'ale mandre diori,
Pon' de nóue ori,
Cá sè nu grabésca,
Cá sè nu pornésca
Cu tine la raiu,
La raiu
La vilaiu,
Unde te ascépta
Maicuti'a si tat'a,
Fрати si sororele
Verstnicele tele,
La fontana lina
La scaunu de odina.

II.

Scóla scumpa, draga !
Scóla de te róga,
Si la santulu sóre,
Si la ventu de bóre,
Sè nu pré grabésca,
Diori de sè-si ivésca,
Pan' te vomu griji,
Pan' te vomu gati.
Prandisioru ti-omu pune,
Pane si legume,
C'ai sè mergi departe,
Pe cai neamblate.
Pe cai vei vedé,
Si te-i spaimantá.
Cete de talhari,
Si de vamesi mari.
La vami candu vei trece,
Fric'a vei petrece ;
Dar tu vei luá
Si din sinu vei dá,
Te-i rescumperá,
Cu nóue critiari,
De vamesi talhari.

Sém'a bine ié,
Cà tu vei vedé,
Pe tatalu celu santu
Pe scaunu odihnindu.
Elu apa-ti va dá
Ca dór vei uitá
Pe maicuti'a ta,
Si te indirépta
Pe man'a cea drépta.
Pe-unde te vei duce
Ér' vei mai ajunge
La pomu in floritu,

*) Culesu de dlu Iosifu Olariu invetiatoriu in Domanu, dic-
tate de Icónea Ghergutia, si altu esemplariu culesu de dlu Iosifu
Jeremi'a, parocu in Colnicu, dictatu de mai multe romancutii de
acolo ; ambele comune in comitatulu Carasiului in Banatulu ti-
misianu.

La altu 'npupitu.
Tatalu va cercá
Floricele — ati dá,
Cà dór vei uitá
Frați si sororele,
Multe némurele.

III.

Scóla scumpa, draga!
Scóla de te róga
La mandrele dióri
Pan' de nóue ori,
Sè mai Zabovésca,
Sé nu pré grabésca
Radie a-si ivi,
Pana-ti va veni
Mandrulu angerelu
Cu celu leganelu
Sè te pui in elu.
Atunci sè grabesci,
Sè calatoresci
La raiu
La vilaiu.
Portile-su deschise,
Cu faclii aprinse,
Si mesele 'ntinse.
Tu te-i asiediá,
Cu vinu te-oru udá,
Lumea vei uitá.

Atât'a despre: „strigatulu dioriloru.“

Nu cutezu a me afundá in esplicatiuni si deduceri sciintifice, pentru cà acésta grea, dar frumósa chiamare este a barbatiloru de specialitate, cu cari si pana acuma ni-a provedintu provedinti'a; eu inse mi-ieu libertatea a indegetá la acestu locu numai la unele, cari si mie, cà profanu in acestu santu altariu, mi-aparut indetice cu ale romaniloru vechi.

La romanii vechi se strigá celu reposatu de trei ori dupa nume, éra déca nu mai dá semnu de viétia eschiamau: „Conclamatum est.“

La inmormentárele loru afara de ceremoniele indatinatate, mergeau femei inaintea conductului funebralu, cari aveau de a cantá cantári de laude si de jale aduncu patrundietórie. Aceste femei se numiau *prefice* (*preficae*) séu *prefacutórie*, despre care amintesce si Tacitus (in analele sale III cap. 3) meditata ad memoriam virtutis carmina et laudationes et lacrimas vel doloris imitamenta.“

Aceste se intempla si la poporul nostru; numai cà la noi „diorile“ si numele reposatului se striga in prim'a diminétia dupa ce a muritu; dar si cu acea deosebire, cà la noi nu din prefacere, din profesiune pentru mita, ci din adanculu animei, in riuri de lacrime provenite din dureri sfasietórie, cu tonu melancholicu, adancu patrundietóriu, spunu, ce au perdutu, ce le-a sagetatu.

Totu acele prefice séu prefacutórie sunt si la italienii de astadi in districtele Agnara si Canalo, dupa afirmatiunile dlui Chéruelet scriitoriu francesu in opulu intitulatu: „Dictionaire des antiquités Romaines et Grecques.“

Din cele putine dise se vede, cà „strigatulu dioriloru“ este o datina stravechia moscenita de la strabunii nostrii in tóta originalitatea ei.

In mediulu poesiei citate damu peste alte descoperiri mitologice demne de adanca studiare d. e.

„La vâmi candu vei trece
Frica vei petrece;
Dar tu vei luá
Si din sinu vei dá,
Te-i rescumperá
Cu nóue critiari
De vamesi, talhari.“

Dupa mitologi'a daco-romana, dupa credinti'a poporului romanu de astadi, de la pamentu pana la alu treile ceriu sunt nóue vami, si la tóta vam'a sunt diavoli si furii cu dinti rinjitori, cari ceru sufletulu caletoriu de la angerulu conductoriu, acusandu-lu de grele pecate, ce a comis in viétia lui timporana.

Pentru a scapá sermanulu sufletu de grele invinui, si prin urmare si de iadu, unde cà peccatosu are a fi maltratatu pentru eternitate; poporul romanu si in specialu femeile se ingrivescu de sufletulu reposatului, dandu-i nóue critiari, nóue colaci si nóue lumini tóte numite séu menite cu:

„Dómne primesce séu fia arangelului“, — firescu angerului care conduce sufletulu, — apoi: „Dómne primesce séu fia vamesiloru.“

Sufletulu ajungédu la vami dá la tóta vam'a cá mita unu cruceriu, unu colacu si o lumina de céra.

Sufletulu, astfeliu rescumperatu, sbóra de la pamentu, din acésta vale a necasuriloru, din acestu locu depravatu, plinu de intrige, invidia si nesatiu in acea lume, unde este veselie eterna, acolo in lumea nevinovaliloru, in patri'a amorosiloru si in corulu angeriloru ceresci.

Acésta patria, acestu locu alu adeveratei fericiri este fórté bine cunoscutu femeiloru, cari se canta dupa celu reposatu; pentru acea si lu-admonéza ele in lamentárele loru, cà:

Sém'a bine ié,
Cà tu vei vedé
Pe tatalu celu santu
Pe scaunu odihnindu.
Elu apa-ti va dá,
Cà dór' vei uitá
Pe maicuti'a ta,
Si te indirépta
Pe man'a cea drépta“

si éra mai departe:

„Tatalu va cercá
Floricele a-ti dá,
Cà dór' vei uitá
Frați si sororele,
Multe némurele.“

Da! ele se temu, cà petrecandu sufletulu multe necasuri, si acum ajunsu la culmea fericirei neperitórie, fiulu uita pe tat'a, fetiti'a uita de maicuti'a, frați de sororele; dar se si temu principalminte, cà elu va apucá pe man'a stanga, unde va dá de iadu, si nu in drépt'a pe calea, ce conduce la raiu.

Acést'a e credinti'a poporului romanu de asta-di. La greci si romanii vechi aflámu cele nóue vami, cá si la noi.

Ei aveau in mitologi'a loru pe Styx unu riu cu apa tulbure, ce ocolesce „cealalta lume“ de nóue ori.

Ajungédu Hermes (dupa greci) séu Mercurius

(dupa romani) cu sufletulu reposatului la ap'a Styx, sufletulu solvesce luntrariului Charon obolulu séu banulu destinatu, si luntrariulu i trece in cealalta lume preste tóte incovieturile Styxului.

La marginea cealalta de riu intr'o vediunia infioratória ascépta Cerberus, unu cane cu mai multe capete, cu dinti rinjitori, in forma de sierpe, legatu cu 100 de catene de nisce stance, carele magulesce sufletului nou sositu, éra déca acel'a voiesce sè se rentórca de unde a venitu, Cerberus lu-inghite.

Candu latra elu, se cutremura totu iadulu, si déca rumpe catenele nu-lu potu invinge si domolí nici chiar furiele infernului.

Trecandu sufletulu pe langa canele Cerberus, ajunge la unu locu deschisu, unde ascépta judele Minos, carele decide, conformu fapteloru nou sositului din lumea pecatósa, cà pe care cale are acuma de a apucá, in drépt'a in Elysium — adeca la raiu, séu in stang'a in Tartarus adeca la iadu.

Acést'a a fostu credinti'a greciloru si romani-loru vechi.

Din acestea se vede originalitatea datineloru poporului romanu pastrata prin atâte sute de ani pana in timpulu de fatia.

M'am scusatu, cà nu cutezu a me adunci in deduceri, si voiescu sè-mi tienu promisiunea.

Nu voiu scrutá mai departe; cà-ci nici nu mi-a fostu intentiunea sè facu pe scriitoriulu mitologiei; am voitu inse aicea in sinulu acestei societáti tinere, in mijloculu fratiloru adunati din mai multe coltiuri ale patriei romane, sè-i facu atenti la sentinti'a lui Schiller:

„Iubimu, ce posedemu,
Dorimu, ce nu avemu.“

Asiá e fratiloru! sè iubimu, ce posedemu de la strabuni, sè ne interesámu de tóte ale nóstre, sè culegemu din poporu tóte margaritarele asiá nelucrate, cum ni se imbia, si sè fimu mandrii de ele, candu vedemu cà de unde si-deducu originea.

Aceste petrii nestimate dara necultivate de ajunsu le vomu aduná, si le vomu intinde barbatiloru de specialitate, cari le voru scí manuá, li voru scí dá vechi'loru splendóre, cu care apoi ne vomu putea falí naintea lumei moderne.

Câte natiuni se sbuciuma sè-si creieze séu completeze mitologi'a, si se afunda pana in timpii cei mai vechi, spre a scóte unu margaritariu, unu micu atomu din adancimea seceloru, ca sè-si póta dovedi originalitatea si individualitatea natiunala.

Noi nu avemu mitologia in literatura. Nóue, ca la putine alte natiuni, ni se denéga originalitatea de romani stravechi, si totu-si noi ca putini altii suntemu ferieiti a avé celu mai mare tesauru de documinte neresturnabile pentru originalitatea nóstra.

Aceste documinte inse sunt date nepasării, de-si sunt asiá aprópe de noi, de-si sunt pe budiele mame-loru nóstre.

Care dintra noi nu voiesce sè intrebuintieze bine-venit'a ocaziune a culege de pe budiele unei dulcee soróre doinele iubirii, baladele eroismului, horele veselítorie si datinele stramosiloru nostrii?

Nainte dar, animi tinerele!

Ionu Becineaga.

S A L O N U ?

Si insielatu si inchisu.

Éta ceea ce ne probéza, cà gelosi'a are o colectiune teribila de parti rele.

Unu omu, locuindu, nr. 27, impasulu Guénégaud, dlu Taupier, si-banuiá de multu timpu femei'a cà-lu insiéla c'unu coafeuru numitu Ernest Morin, care locuiá in fatia.

Unu coafeuru frumusielu si mirosindu asiá de bine in câtu se parea, cà iese in totu-de-una dintr'unu borcanu de pomada.

Marti'a trecuta, dómn'a Taugier annunciá de odata barbatului ei, cà avea de facutu o serie de vizite, si cà va lipsi póte de a casa tóta diu'a de mercuri.

— Bine, — dise barbatulu, prefacandu-se cà nu scie nimicu.

Si hotári se pue in esecutiune o idea ce avea de multu timpu.

Acésta idea erá d'a se deghisá in birjaru, d'a prinde pe culpabili in trasur'a sa, si de a-i conduce elu insu-si la comisariulu de politie. Cum si-procurá elu o trasura numerotata si o barba falsa, nu ne pasa.

Totulu este cà a dóu'a di, mercuri, elu stationá chiar inaintea portii sale.

— Birjaru, slobodu esti? — lu-intrebà femei'a sa.

Si se urca in trasura care, dupa ordinulu ei, merse sè acépte la coltiulu ulitiei vecine. Acolo se urcá si

dlu Ernest Morin. Pe candu dómn'a da birjariului adresa a birtului unde se duceau, la Villeneuve-Saint-Georges, cadiù unu revolveru din buzunarulu amorizatului, care lu-radicá si lu-bagá ér in buzunar.

Barbatulu insultatu tremurá de frica pe capra. Déca amantulu se va servi cu acelu revolveru contra lui! Acum nici nu mai fu vorb'a d'a merge la comisarulu de politie, ce si-luà drumulu cu supunere spre Villeneuve-Saint-Georges.

Cei din trasura, lasasera perdelile!

La Villeneuve-Saint-Georges ei dejunara multu timpu.

— Cere sè-ti dea sè mananci, bravulu meu, — disese, dandu-se josu din trasura, dlu Morin barbatului bleosditu.

Ei se urcá dupa acea in trasura, si se dusera sè se plimbe. Perdelile erau totu lasate. Barbatulu maná mereu. Nu se întórse la Paris de câtu pe la siepte ceasuri.

I se dede ordinulu sè mérga la birtulu Bonvalet, dar si aci voira sè-lu mai tie.

— Nu mai am de câtu unu mijlocu, ca sè facu sè se ispravéca acestu supliciu, fara sè me tradezu, suspina din inima sermanulu barbatu. Elu se facú obraznicu si tratá pe caletorii sei de ómeni de „nimicu“ si apoi de „prosti.“

Coafeurulu, in locu de a-i plati, chiamá unu sergentu de orasiu, si éta barbatulu dusu la arestu cu tóte

protestările sale cele indarjite!... Elu petrecu nóp-tea aci.

Elu a reclamatu si a relatatu faptulu astu-felu cum le-amu naratu.

B o m b ó n e.

— Auditu-ai noutatea trista? Bietulu Florianu a muritu!

— Cum si candu?

— Adi dupa miédia-di.

— Curiosu! Inainte de miédia-di inca a traitu.

Unu domnu din Cincinati a facutu urmatoriulu testamentu:

— Toti membrii familiei nóstre sunt cu stare buna materiala si sunt ómeni de omenia, afara de verulu meu Teofilu. Acelora dara nu le lasu nimica, ci tóta averea mea sè fia a lui Teofilu, cá elu sè scape de spen-diurátore, ér famili'a nóstra de o rusine asiá mare.

Se cetesce intr'unu organu de publicitate natri-monialu:

„Domnulu Jauréguisilesbessardiére, 96, strad'a Brie, a luat in casatoria pe domnisiór'a X.

Acestu nume, prin lungimea sa, — díce „Messenger d'Orient“, — ne aduce aminte casulu unei tinere franceze de familia buna, casatorita cu unu prusianu alu carui nume intrecea cu multu lungimea celui de mai susu.

Candu femeia intrá, urmata de servitorulu seu, in vr'o magasia din Berlin, in momentul de a-si dá adresa, ea dicea numai atât'a:

„Sunt nascuta princesa L. Cátu pentru numele barbatului meu, intrebati pe servitorulu ce me inso-tiesce; eu n'am pututu de locu sè-lu cuprindu in ini-m'a mea!

Una din cele mai frumóse acritie, dar nu si din cele mai descepte, are câte-odata nisce cuvinte pline de naivitate. Astu-felu ea dicea mai dilele trecute:

— Nu-mi place nici de cum Octave Feuillet. Sphinx alu seu este o melodrama si Dalila o piesa pré-ciontita. Cátu pentru Tinerulu saracu, elu n'a facutu de câtu unulu, pe candu eu am facutu dóue-dieci!

Dóue domnisióre din Bucuresei convorbiau intr'unu salonu, retrase d'oparte la unu coltiu.

— Ce felu? — intrebà una pe ceialalta. — Te mariti si ei pe Alecu de barbatu?

— Ce sè facu, soro? Tatalu meu voiesce asiá.

— Tu nu-lu iubesci?

— Nici de cum.

— Si tatalu teu te silescè sè-lu iei fara voi'a ta.

— Elu e conservatoru si este contra alegerii libere!

CE E NOU?

Miscári electorale. In comitatulu Aradului s'au facutu urmátoriele candidatuni: La Siria Ant. Mocioni

cu programu nationalu, contra candidatulu (érase romanu) Nistoru cu programu guvernamentalu; la Chisineu Stanescu nationalu, contra candidatulu ungurulu br. Bánhidi guvernamentalu; la Radna Desseanu nationalu, Biro guvernamentalu. In cerculu Buteni inca nu este candidatulu definitivu. Alegerile in acestu comitatu se voru face la 5 iulie. — Alegatorii din orasiulu Pesta au tramisu o deputatiune la Deák, spre a-i propune candidaturla. Elu inse a refusat-o. Cu tóte aceste va fi alesu. — In cerculu Alesdu (Biharia,) de óra-ce la conferinti'a din 2 iunie s'au infatisiatu pré putni, se va tiené la 24 l. c. in Vadu o conferinti'a nóua. — In cerculu Moravitiie (Timisiu) la 24 iunie voru tiené Romanii o conferinti'a. — Romanii din Satumare au tienutu la 15 l. c. conferinti'a in caus'a alegeriloru in opidulu Seini. Conferinti'a a produsu de candidatulu, in cerculu Carasielulu pe Josifu Vulcanu, la Mediasiu pe Simeonu Stanu, la Baia-mare pe Josifu Popu.

✓ **Majalu-junialu.** Reuniunea sodaliloru romani din Clusiu va arangia la 20 iunie maialu in padurea de la Clusiu-Monasturu.

Balu de curte in Lóndra. In palatulu Buckingham la Londra s'a tienutu la 5 l. c. primul balu de curte in sesonulu acest'a, la care s'a facutu fórté multe invitatiuni. Archiducele si archiduces'a de Wales, archiducele si archiduces'a Ludovicu de Hessen, marele principe si marea principesa de Edinburg, archiducele si archiduces'a Christian de Schleswig-Holstein, marele principe de Connaught, marele principe de Cambridge, archiduces'a Luisa si sociulu ei, marquisulu de Lorne, marele principe si marea principesa Teck, ministrii, multi membrii ai corpului diplomaticu, si elit'a aristocratiei, luara parte la acésta petrecere. La 9 óre deschise balu archiducele Wales cu soro-sa archiduces'a Ludovicu de Hessen, care a avutu o haina de dantele din Brussela, peste o rochia de metasa sura deschisa, decorata cu viorele si flori albe. Archiduces'a de Wales avea o roba de Poul de Soie de colórea paiului, acoperita cu tull de dantele si inzestrata cu girlande de flori. In ordinea dantiuriloru au fostu si cinci quadrille si unu valsu.

Principes'a Windischgrätz — precum scrie diuariulu „Presse“ din Viena — a daruitu lui Don Carlos 300,000 fl., esprimandu-si dorinti'a, ca dinsulu sè-si póta ocupá câtu mai curendu tronulu din Madridu.

Ne mai pomenitu! Din America se scrie, cá patru-spre-diece studenti din Yale-College, intre ei si câti-va teologi, au disparutu din orasiu cu totu atâte dame tinere. Nimene nu scie unde se afla fericiti fugari.

Flamur'a lui Hymen.

Dlu Grigoriu Venter, avocatulu in Aradu si-a incredintiatu de socia pe domnisiór'a Teresia Lucaciu totu-de-acolo.

Societati si institute.

O nóua societate de asiguratiune s'a fondatu la San-Francisco. Si inca ce societate. Care asiguréza frumseti'a femeiloru. Éta unu § alu statuteloru: „Fiacare dama, de la 15 pana la 30 ani, se póte asigurá, déca platesce o suma anumita, care in casulu déca dam'a si-ar perde frumseti'a si insa-si ar recunósce acésta, i se rentórcè indiecitu.“

Industria si comerciu.

Postavu periculosu. Unu plugariu din Segedinu se preamblá falosu cu peptarulu seu celu nou. De odata simti unu mirosu de arsura, si vediu cu mirare, cà radiele sórelui aprinsera peptariulu lui. In urmarea acesteia se facu investigatiune atátu in negutiatori'a de postavuri din Segedinu, câtu si in fabric'a din Budapesta. Si se constata, cà postavulu acel'a contine nescie ingrediente, cari s'aprinde la sóre.

Tribunale.

Advocati noi. Dlu Demetrie Popu, fostu asesoru la scaunulu orfanalu din Zarandu, — dlu Ladislau Toma din Satumare, si Dnii Petru si Georgiu Domsia din Biharia, facura de curendu censura advocatuala.

O drama familiaria. Unu plugariu din Szb. Bóka traia in relatiune intima cu nepót'a sa, care siedea in casa, ceea nu-i placea de felu nevestei lui. In o di elu se duse la tãrgu la Becicherecul mare, si ele ramasera singure a casa. Ele incepura a se certá si cãrt'a loru se terminá intr'unu modu fórtu tragicu. Nepót'a loví pe matusi'a sa in capu asiá de puternicu, încátu ea cadiu la pamentu si muri. VEDIENDU ACÉST'A NEPÓT'A, se spariá; luá cadavrulu si lu-duse in podu. Inse crim'a fu totusi descoperita, éra dins'a data in man'a justitiei.

Cátu consta unu ochiu. Unu pastoriu din comitatulu Vesprimu batandu-se cu unu plugariu, a scosu ochiulu acestuia. Acest'a lu-amenintia, cà-lu va dá in man'a legii, déca nu-i va plati pentru ochiu o recompensa de 6 fl. Pastoriulu a platitu bucurosu.

Economia.

Ploile din septemanile trecute au produsu folóse mai pretotindene. De si ici-colo a cadiutu si grindina, acést'a inse n'a stricatu multu. Grâulu e in generalu frumosu, ér secura si primaverile inca s'au mai imbutatitu. Cucurudiulu promite multu.

Ghicitura de semne

de Victoria Agafia Muntenescu.

ǵ â—e Xó—=e u? (iWo?e
 seu? (eš∞ uXile ∞ ušó?e
 Xile Xu!∞ i Xese?⊙a Wó?e
 —a=X?ei—el e Wie?išio?e
 seu —e ǵ a u=u a= (e?u⊙la=Xu
 ∞'a se laşu a∞ eš Wu ra—e= Wu
 ş'a lu= (u=∞?ii ∞ ei Xe (ele
 Xe r?e ∞ e?iu!u Wie?ei—ele
 A=aşWaş'i'a leo=eš∞ u.

Deslegarea ghiciturci din nr. 18:

„Anima.“

Bine a ghicitu-o numai dlu Paulu Ursu.

„Siedietórea“, a aparutu inca la 1/13 jan. Numerulu primu contine aceste: Haidati la siedietóre! si Anulu nou, versuri de Iosifu Vulcanu; Anutia, novela poporala, de V. R. Buticescu; Barbatulu dusu la

catania, versu umoristicu, de Ionu Tripa; Christosu cu trei slugi, poveste din poporu, tramisa de At. M. Marienescu; Doine de Ia Sasu-Reginu, culese de Maria Precupu; Dascalulu si badea Ionu, dialogu; Doina de la Sibiiu, culésa de N. Petru; Pacala si Tandala, anecdote din poporu, tramise de Pavelu Chinesu; si in sfrsitu: Ciumelu, ciumelu.

Nr. 2 a esitu la 1 fauru si contine aceste: Nepotulu lui Traianu, versu pentru scolari, de I. Vulcanu; S'au schimbatu vremile, invetiatura pentru poporu, de A. M. Marienescu; Pescerea smeiloru, poema de Petru Dulfu; Vulpea si lupulu, poveste din poporu, tramisa de Vasilie Bianu; Doine din Satu-mare, culese de I. T. Fane; Cele diece porunci ale tieranului romanu, — invetiature scurte, de I. V.; Hodorosecu si Troseu, dialogu, cu ilustratiune; Ghici ghicitórea mea! de I. D.

Nr. 3 a esitu la 1 martisioru si contine aceste: Némulu romanescu, poesia de Iosifu Vulcanu, — Scrisórea unui plugariu catra redactorulu, de Isaia Schinteia, — Domnirea femeii, poesia de Vasilie Budescu, — Mintea si Noroculu, poveste din poporu, tramisa de Iosifu Ursu, — Doina de la Lapusiu, de Alecsa Latesiu, — Dascalulu si badea Juonu, dialogu, — Pacala si Tandala, anecdota din poporu, tramisa de N. Rubenescu, — Doi tovarasi buni, anecdota, — Hodorosecu si Troseu, — Ciumelu, ciumelu.

Nr. 4 a esitu la 1 aprile si contine urmatórele: Novacu si fiulu seu Gruitia, balada poporala din Ardealu, culésa de Vasilie Bianu, — Omu de omenia, invetiatura de At. Marienescu, — Cele patru anu-timpuri ale tieranului romanu, versu de I. B. Muntenescu, — De candu nu ambla tiganii la biserica, anecdota poporala din Aradu, tramisa de Traila Morariu, — Pacala si Tandala, anecdota din poporu, culésa de N. Rubenescu, — Hodorosecu si Troseu, dialogu, — Ciumelu, ciumelu.

Nr. 5 a aparutu la 1 maiu si cuprinde aceste: Rugaciunea poporului romanu, poesia de Iosifu Vulcanu, — O vorba catra fratii mei invetiatori, de Gavrilu Leusteanu, — Rafila, balada de Ionu Tripa, — Pétra dracului, traditiune de I. Valeriu B. — Doine din Maramuresiu, de Teodoru Mihnea, — Fét'a mare si imperatulu, poveste din Banatu de Ioanu Franti, — Hodorosecu si Troseu, — Ciumelu, ciumelu.

Nr. 6 a aparutu la prim'a junie, si cuprinde aceste: „Nunt'a lui Pãrgolu“, o parte din o comedia poporala, in versuri, de Iosifu Vulcanu, — O vragitóre — ca tóte, scena din viéti'a poporului, de I. Dragosiu, — Insuratulu pentru zestre, doina poporala din Ardélu, tramisa de Simionu Medrea, — Pacalitur'a nepotului, anecdota originala de Georgiu Popu, — Scrisórea unui plugariu catra redactorulu, de Isaia Schinteia, — Hodorosecu si Troseu, — Ciumelu, ciumelu.

Vestindu aceste, rugámu pe toti carturarii poporului romanu, sè binevoiesca a introduce acésta nóua foitia in mijloculu poporului, cà-ci ea este intemeiata spre a desvoltá gustulu de cetitu, care va produce multu folosu pentru poporu. Pretiulu pe unu anu e 1 fl. Esempare mai avemu inca.

Budapesta 2 maiu 1875.

Iosifu Vulcanu,

redactorulu „Siedietórei.“

Proprietariu, redactoru respundietorin si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tierci nr. 39.